

Materiały i dokumenty

An Act for Taking an Account of the Population of Great Britain, and of the Increase or Diminution thereof, 1800, HL/PO/PU/1/1800/41G3n28.

Konwencja o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w dziedzinie zastosowania biologii i medycyny z 4 kwietnia 1997 r., Oviedo, CETS nr 164.

Międzynarodowa Deklaracja UNESCO w sprawie danych genetycznych z 16 października 2003 roku.

Powszechna Deklaracja o Genomie Ludzkim i Prawach Człowieka (UNESCO) z 11 listopada 1997 r.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r., Paryż, 217 A (III).

Raport WHO w sprawie reprodukcyjnego klonowania ludzi z 16 grudnia 2004 r., nr aktu EB115/INF.DOC./2.

Publikacje zwarte

Agar N., Liberal Eugenics. In Defence of Human Enhancement, Blackwell, Oxford 2004.
<https://doi.org/10.1002/9780470775004>

Bacon F., Novum Organum, tłum. J. Wikarjak, PWN, Warszawa 1955.

Bacon F., Nowa Atlantyda, tłum. W. Kornatowski, PAX, Warszawa 1954.

Bacon R., The Cure of Old Age and Preservation of Youth by Roger Bacon, tłum. R. Browne, Printed for Tho, Flesher and Edward Evets, London 1693.

Bakke M., Bio-transfiguracje. Sztuka i estetyka posthumanizmu, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2015.

Baudrillard J., Społeczeństwo konsumpcyjne. Jego mity i struktury, tłum. S. Królak, Sic!, Warszawa 2006.

Bernstein A., The Future of Immortality. Remaking Life and Death in Contemporary Russia, Princeton University Press, Princeton 2019. <https://doi.org/10.1515/9780691185958>

Birrell A., Chinese Mythology. An Introduction, Johns Hopkins University Press, Baltimore–London 1993. <https://doi.org/10.56021/9780801845956>

Black E., Wojna przeciw słabym. Eugenika i amerykańska kampania na rzecz stworzenia rasy panów, tłum. H. Jankowska, Muza, Warszawa 2004.

Buchanan A., Beyond Humanity? The Ethics of Biomedical Enhancement, Oxford University Press, New York 2011.

Condorcet N. de, Szkic obrazu postępu ducha ludzkiego poprzez dzieje, tłum. E. Hartleb, J. Strzelecki, PWN, Warszawa 1957.

Darwin K., O powstawaniu gatunków drogą doboru naturalnego, tłum. S. Dickstein i in., Wydawnictwa UW, Warszawa 2009.

Domański H., Struktura społeczna, Scholar, Warszawa 2007.

Epos o Gilgameszu, tłum. K. Łyczkowska, P. Puchta, M. Kapetuś, Agade, Warszawa 2002.

Farman A., *On Not Dying. Secular Immortality in the Age of Technoscience*, University of Minnesota Press, Minneapolis–London 2020. <https://doi.org/10.5749/j.ctv10rrc6z>

Foucault M., *Historia Seksualności*, t. 1: *Wola wiedzy*, tłum. B. Banasiak, T. Komendant, K. Matuszewski, słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2010.

Foucault M., *Nadzorować i karać. Narodziny więzienia*, tłum. T. Komendant, Aletheia, Warszawa 1998.

Foucault M., *Trzeba bronić społeczeństwa. Wykłady w Collège de France, 1976*, tłum. M. Kowalska, KR, Warszawa 1998.

Fukuyama F., *Koniec człowieka. Konsekwencje rewolucji biotechnologicznej*, tłum. B. Pietrzyk, Znak, Kraków 2004.

Graham E.L., *Representations of the Post/Human. Monsters, Aliens and Others in Popular Culture*, Manchester University Press, Manchester 2002.

Greely H., *The End of Sex and the Future of Human Reproduction*, Harvard University Press, New York 2016. <https://doi.org/10.4159/9780674545755>

Hammen C., *Depresja*, tłum. M. Trzebiatowska, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006.

Hardt M., Negri A., *Imperium*, tłum. S. Ślusarski, A. Kołbaniuk, W.A.B., Warszawa 2005.

Hayles N.K., *How We Became Posthuman*, University of Chicago Press, Chicago 1999. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226321394.001.0001>

Herbrechter S., *Posthumanism. A Critical Analysis*, Bloomsbury Publishing, London–New York 2013.

Hobbes T., *Lewiatan*, tłum. C. Znamierowski, Aletheia, Warszawa 2005.

Hołub G., *Ulepszanie człowieka. Fikcja czy rzeczywistość?*, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2018.

Hughes J., *Citizen Cyborg. Why Democratic Societies Must Respond to the Redesigned Human of the Future*, Basic Books, New York 2004.

Human Genome Editing. Science, Ethics, and Governance, National Academies Press, Washington 2017.

Huxley J., *Man in the Modern World*, Chatto & Windus, London 1947.

Huxley J., *New Bottles for New Wine*, Chatto & Windus, London 1957.

Jan z Salisbury, *Policraticus*, tłum. M. Kruk, Verba, Lublin 2008.

Juros H., *Europejskie dylematy i paradygmaty*, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2003.

Kamińska M., *Nieczne memy. Dwanaście wykładów o kulturze internetu*, Galeria Miejska Arsenał, Poznań 2011.

Kay L., *The Molecular Vision of Life. Caltech, the Rockefeller Foundation and the Rise of the New Biology*, Oxford University Press, New York 1993. <https://doi.org/10.1093/oso/9780195058123.001.0001>

Kevles D., *In the Name of Eugenics. Genetics and the Uses of Human Heredity*, Harvard University Press, Cambridge 1985.

- Klichowski M., *Narodziny cyborgizacji. Nowa eugenika, transhumanizm i zmierzch edukacji*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2014.
- Kochanowski J., *Socjologia seksualności – marginesy*, PWN, Warszawa 2013.
- Kurzweil R., *Nadchodzi osobliwość. Kiedy człowiek przekroczy granice biologii*, tłum. E. Chodkowska, A. Nowosielska, Kurhaus Publishing, Warszawa 2013.
- Lemke T., *Biopolityka*, tłum. T. Dominiak, Sic!, Warszawa 2010.
- Łepkowski J., „Transhumanizm – nowa religia?”, praca magisterska przygotowana na UW pod kierunkiem M. Prejsa, Warszawa 2018.
- Madajczyk P., *Marzenie o narodzie doskonałym – między biopolityką a etnopolityką*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Neriton, Warszawa 2017.
- Malthus T., *Prawo ludności*, tłum. K. Stein, De Agostini, Ediciones Altaya Polska, Warszawa 2003.
- Manzocco R., *Transhumanism. Engineering the Human Condition*, Springer, Chichester 2019.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-04958-4>
- Murray C., Herrnstein R., *The Bell Curve. Intelligence and Class Structure in American Life*, Free Press, New York 1995.
- Nietzsche F., *Tako rzecze Zaratustra. Książka dla wszystkich i dla nikogo*, tłum. W. Berent, Tower Press, Gdańsk 2000.
- Niman J., *Prosthetic Technology and Human Enhancement. Benefits, Concerns and Regulatory Schemes*, cz. 1, Institute for Ethics and Emerging Technologies, 2013,
<https://ieet.org/index.php/EET2/more/Niman20130502> dostęp: 24.05.2022 r.
- Parandowski J., *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*, Puls, Londyn 1992.
- Pico della Mirandola G., *Oratio de hominis dignitate. Mowa o godności człowieka*, tłum. Z. Nerczuk, M. Olszewski, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Warszawa 2010.
- Platon, *Państwo*, tłum. W. Witwicki, Antyk, Kęty 2003.
- Podniewski M., *Prawda i władza. Myśl Michela Foucaulta w latach 1956–1977*, Universitas, Kraków 2012.
- Rifkin J., *The Biotech Century. Harnessing the Gene and Remaking the World*, Penguin, New York 1998.
- Rousseau J.J., *Discourse on the Origin of Inequality*, tłum. D.A. Cress, Hackett Publishing, Indianapolis 1992.
- Sabry F., *Zamknięte Systemy Ekologiczne. W jaki sposób zasoby dostępne dla życia mogą być wykorzystywane w kółko?*, One Billion Knowledgeable, 2021.
- Sandberg A., Bostrom N., *Whole Brain Emulation. A Roadmap*, Future of Humanity Institute, Oxford 2008.
- Sandel M., *Przeciwko udoskonalaniu człowieka. Etyka w czasach inżynierii genetycznej*, tłum. O. Siara, PWN, Warszawa 2020.
- Shelley M., *Frankenstein*, tłum. H. Goldmann, Muza, Warszawa 1998.

Wilson E., Sociobiology. The New Synthesis, Harvard University Press, Cambridge 1975.

Artykuły

Adamski K., Transhumanizm – między utopią, biotechnologią a gnozą, „Roczniki Teologii Moralnej” 2012, t. 4 (59).

Alfsvåg K., Transhumanism, Truth and Equality. Does the Transhumanist Vision Make Sense?, „Theofilos” 2015, t. 7, nr 3.

Badmington N., Cultural Studies and the Posthumanities, [w:] G. Hall, C. Birchall (red.), New Cultural Studies. Adventures in Theory, Edinburgh University Press, Edinburgh 2006.

<https://doi.org/10.1515/9780748629640-014>

Bakke M., Posthumanizm. Człowiek w świecie większym niż ludzki, [w:] J. Sokolski (red.), Człowiek wobec natury – humanizm wobec nauk przyrodniczych, Neriton, Warszawa 2010.

Bałaaban A., Michałkiewicz-Kądziała E., Prawne aspekty klonowania człowieka, „Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie” 2019, t. 12, R. 1. <https://doi.org/10.32084/tekapr.2019.12.1-2>

Barbrook R., Cameron A., The Californian Ideology, "Science as Culture" 1995, t. 6 (1).

<https://doi.org/10.1080/09505439609526455>

Bardziński F., Transhumanism and Evolution. Considerations on Darwin, Lamarck and Transhumanism, "Ethics in Progress" 2014, t. 5, nr 2. <https://doi.org/10.14746/eip.2014.2.7>

Battisti D., Genetic Enhancement and the Child's Right to an Open Future, "Phenomenology and Mind" 2020, nr 19. <https://doi.org/10.17454/pam-1913>

Benedikter R., Siepmann K., Reymann A., "Head-Transplanting" and "Mind-Uploading". Philosophical Implications and Potential Social Consequences of Two Medico-Scientific Utopias, "Review of Contemporary Philosophy" 2017, t. 16. <https://doi.org/10.22381/RCP1620172>

Bernstein A., The Future of Immortality. Remaking Life and Death in Contemporary Russia, Princeton University Press, Princeton 2019. <https://doi.org/10.1515/9780691185958>

Binnebesel J., Baczała D., Błajet P., Eugenika - aspekty historyczne, biologiczne i edukacyjne, "Studia Edukacyjne" 2019, nr 52. <https://doi.org/10.14746/se.2019.52.10>

Birrell A., Chinese Mythology. An Introduction, Johns Hopkins University Press, Baltimore-London 1993. <https://doi.org/10.56021/9780801845956>

Bonenberg K., Gryglewski R., Ekologizm w ujęciu prof. Juliana Aleksandrowicza, "Przegląd Lekarski" 2018, nr 75.

Bostrom N., A History of Transhumanist Thought, "Journal of Evolution & Technology" 2005, t. 14, nr 1. https://doi.org/10.5840/jpr_2005_26

Bostrom N., Transhumanist Values, "Journal of Philosophical Research" 2005, t. 30, suplement: F. Adams (red.), Ethical Issues for the Twenty-First Century. https://doi.org/10.5840/jpr_2005_26

Bostrom N., Why I Want to Be a Posthuman when I Grow Up, [w:] B. Gordijn, R. Chadwick (red.), Medical Enhancement and Posthumanity, Springer, Dordrecht 2009.

Bour S., On Max More's Extropianism, [w:] P. Jorion (red.), Humanism and its Discontents. The Rise of Transhumanism and Posthumanism, Palgrave Macmillan, Cham 2022. https://doi.org/10.1007/978-3-030-67004-7_9

Bourbon F., Predicting and Choosing Baby's Gender in the Hippocratic Corpus, "Medicina Nei Secoli. Journal of History of Medicine and Medical Humanities" 2017, nr 29/1.

Burkhardt R.W., Lamarck, Evolution, and the Inheritance of Acquired Characters, "Genetics" 2013, t. 194. <https://doi.org/10.1534/genetics.113.151852>

Calhoun J.B., Death Squared. The Explosive Growth and Demise of a Mouse Population, "Proceedings of the Royal Society of Medicine" 1973, nr 66. <https://doi.org/10.1177/00359157730661P202>

Całus K., Transhumanizm - wizja nowego człowieka, "Studia z Historii Filozofii" 2018, nr 4 (9). <https://doi.org/10.12775/szhf.2018.060>

Carnes B.A., Olshansky S.J., Grahn D., Biological Evidence for Limits to the Duration of Life, "Biogerontology" 2003, nr 4 (1). <https://doi.org/10.1023/A:1022425317536>

Chmaj M., przyczynek do wyjaśnienia pojęcia: polityka, „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio K” 1995/1996, t. 2/3.

Chustecki J., Biopolityka jako szczególna forma terroru w XX-wiecznych reżimach totalitarnych – III Rzesza, ZSRR i CHRL, „Colloquium” 2022, t. 14, nr 3.

Czerny J., Źródła nierówności społecznych, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” 2014, nr 39 (3).

Dobrokhotov A.L., The Tradition of Immortality, „Russian Studies in Philosophy” 2010, t. 49, nr 2. <https://doi.org/10.2753/RSP1061-1967490203>

Drabowicz T., Nierówności cyfrowe – nowy wymiar zróżnicowania społecznego, [w:] J. Klebaniuk (red.), Fenomen nierówności społecznych. Nierówności społeczne w refleksji humanistycznej, Wydawnictwo Psychologii Kultury Eneteia, Warszawa 2007.

Dvorsky G., Better Living through Transhumanism, „Journal of Evolution & Technology” 2008, nr 19.

Dvorsky G., Hughes J., Postgenderism. Beyond the Gender Binary, „IEET White Papers” 2008, March.

Eisenberg M., The Binding of Fenrir. Children in an Emerging Age of Transhumanist Technology, [w:] Proceedings of the 2017 Conference on Interaction Design and Children (IDC '17), red. P. Blikstein, D. Abrahamson, Association for Computing Machinery, New York 2017. <https://doi.org/10.1145/3078072.3079744>

Falcon J., Situating Psychedelics and the War on Drugs within the Decolonization of Consciousness, „An International Journal for Critical Geographies” 2021, t. 20 (2).

Farman A., Re-Enchantment Cosmologies. Mastery and Obsolescence in an Intelligent Universe, „Anthropological Quarterly” 2012, t. 85, nr 4. <https://doi.org/10.1353/anq.2012.0055>

Feinberg J., The Child's Right to an Open Future, [w:] W. Aiken, H. LaFollette (red.), Whose Child? Children's Rights, Parental Authority, and State Power, Rowman & Littlefield, Totowa 1980.

Filarska P., Zmiany rozumienia pojęcia podmiotu i przedmiotu w ujęciu posthumanizmu, transhumanizmu oraz filozofii zorientowanej na przedmiot, „Zeszyty Naukowe Towarzystwa Doktorantów UJ. Nauki Humanistyczne” 2018, nr 21 (2).

- Flower M., Heath D., Micro-Anatomy Politics. Mapping the Human Genome Project, „Culture, Medicine and Psychiatry” 1993, nr 17. <https://doi.org/10.1007/BF01380597>
- Fogg M.J., The Ethical Dimensions of Space Settlement, "Space Policy" 2000, t. 16 (3). [https://doi.org/10.1016/S0265-9646\(00\)00024-2](https://doi.org/10.1016/S0265-9646(00)00024-2)
- Franssen T., Prometheus Redivivus. The Mythological Roots of Transhumanism, [w:] E. Sampanikou (red.), Audiovisual Posthumanism, Cambridge Scholars Publishing, 2017.
- Galton F., Eugenika: jej definicja, zakres, cele, tłum. K. Marulewska, „Dialogi Polityczne. Polityka, Filozofia, Społeczeństwo, Prawo” 2008, nr 10. <https://doi.org/10.12775/DP.2008.029>
- Garbowski M., Transhumanizm. Geneza - założenia - krytyka, "Ethos" 2015, t. 28, nr 3 (111).
- García-Barranquero P., Transhumanist Immortality. Understanding the Dream as a Nightmare, "Scientia et Fides" 2021, nr 9 (1). <https://doi.org/10.12775/SetF.2021.006>
- Gershon E. i in., Closing in on Genes for Manic-Depressive Illness and Schizophrenia, "Neuropsychopharmacology" 1998, nr 18. [https://doi.org/10.1016/S0893-133X\(97\)00145-0](https://doi.org/10.1016/S0893-133X(97)00145-0)
- Gillis W., Anarchy and Transhumanism, [w:] G. Chartier, Ch. Van Schoelandt (red.), The Routledge Handbook of Anarchy and Anarchist Thought, Routledge, New York 2020. <https://doi.org/10.4324/9781315185255-30>
- Giurgea C., The Nootropic Concept and its Prospective Implications, "Drug Development Research" 1982, t. 2, nr 5. <https://doi.org/10.1002/ddr.430020505>
- Grabowiec P., Biotechnologia jako narzędzie biowładzy, [w:] A. Czajowski i in. (red.), Zjawiska polityczne w perspektywie teoretycznej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Andrzejowi W. Jabłońskiemu, Instytut Politologii UW, Wrocław 2017.
- Gumbis J., Bacińskaite V., Randakeviciute J., Do Human Rights Guarantee Autonomy?, „Cuadernos Constitucionales de la Cátedra Fadrique Furió Ceriol” 2008, nr 62/63.
- Haraway D., Manifesto for Cyborgs. Science, Technology, and Socialist Feminism in the 1980s, „Socialist Review” 1985, nr 80.
- Harle R.F., Cyborgs, Uploading and Immortality. Some Serious Concerns, „Sophia” 2002, t. 41. <https://doi.org/10.1007/BF02912238>
- Hassan I., Prometheus as Performer. Toward a Posthumanist Culture?, „Georgia Review” 1977, t. 31, nr 4.
- Hauskeller M., My Brain, my Mind, and I. Some Philosophical Assumptions of Mind-Uploading, „International Journal of Machine Consciousness” 2012, t. 4, nr 1. <https://doi.org/10.1142/S1793843012400100>
- Hayles N.K., W stronę ucieleśnionej wirtualności, tłum. J. Matyja, „Sztuka i Filozofia” 2012, nr 41.
- Hołub G., Duchliński P., Wprowadzenie. Pomiedzy transhumanizmem a biokonserwatyzm, [w:] G. Hołub, P. Duchliński (red.), Ulepszanie człowieka – perspektywa filozoficzna, Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2018.
- Hoły-Łuczaj M., Posthumanizm. Między metafizyką a etyką, „Kultura i Wartości” 2015, nr 1 (11). <https://doi.org/10.17951/kw.2014.11.45>

- Hopkins P.D., Moral Vision for Transhumanism, „Journal of Evolution & Technology” 2008, t. 19, nr 1.
- Hughes J., Democratic Transhumanism, „The Journal of Geoethical Nanotechnology” 2006, t. 1, nr 2.
- Jurgowiak M., Oliński R., Proces starzenia. Przegląd aktualnych teorii i poglądów, „Kosmos” 1998, t. 47, nr 1 (238).
- Kobosko M., Ginące zawody jako konsekwencja zmian technologicznych na polskim rynku pracy, „Studia z Polityki Publicznej” 2021, nr 8 (4). <https://doi.org/10.33119/KSzPP/2021.4.4>
- Kolk M., Jebari K., Sex Selection for Daughters. Demographic Consequences of Female-Biased Sex Ratios, „Population Research and Policy Review” 2022, nr 41. <https://doi.org/10.31235/osf.io/zafgi>
- Konsa K., Technology Creating a New Human. The Alchemical Roots of Transhumanist Ideas, "Folklore. Electronic Journal of Folklore" 2021, t. 81. <https://doi.org/10.7592/FEJF2021.81.konsa>
- Kopania J., René Descartes jako prekursor ideologii transhumanizmu, "Studia z Historii Filozofii" 2019, nr 1 (10). <https://doi.org/10.12775/szhf.2019.006>
- Krupa A., Filozoficzna koncepcja człowieka na gruncie posthumanizmu, "Analiza i Egzystencja" 2021, nr 56. <https://doi.org/10.18276/aie.2021.56-04>
- Kubicz A., Zjawisko nierówności społecznych, „Zeszyty Naukowe Ruchu Studenckiego” 2014, nr 2.
- Kumar Sarkar B., Cloning and its Ethical Queries, „Journal of Positive School Psychology” 2022, t. 6, nr 4.
- Lantian A., Rose M., Conspiracy Belief and Transhumanism, artykuł w trakcie recenzji, <https://psyarxiv.com/pt8j7/download?format=pdf>, dostęp: 24.05.2022 r.
- Le Dévédec N., Unfit for the Future? The Depoliticization of Human Perfectibility, from the Enlightenment to Transhumanism, „European Journal of Social Theory” 2018, t. 21 (4). <https://doi.org/10.1177/1368431017750974>
- Leung K.-H., The Technologisation of Grace and Theology. Meta-Theological Insights from Transhumanism, „Studies in Christian Ethics” 2020, nr 33 (4). <https://doi.org/10.1177/0953946820909747>
- Levin S., Antiquity's Missive to Transhumanism, "Journal of Medicine and Philosophy" 2017, t. 42. <https://doi.org/10.1093/jmp/jhx008>
- Litwin P., Gunia A., Permanentny uśmiech. Analiza środków i narzędzi wzmocnienia afektywnego, "Avant" 2022, t. 13, nr 2. <https://doi.org/10.26913/avant.202211>
- Łątka-Płachta M., Cyborgizacja a zasada równości, prawo do samostanowienia o sobie oraz zasada godności, "Progress. Journal of Young Researchers" 2022, nr 11. <https://doi.org/10.26881/prog.2022.11.11>
- Maciejowski E., Libertariańska droga do postczłowieka. Ekstropianizm Maxa More'a, „Ethos” 2015, t. 28, nr 3 (111).
- Magrian Z., Transhumanizm – nowy etap dla ludzkości czy szkodliwa utopia?, „Miscellanea Anthropologica et Sociologica” 2021, nr 22 (2/3).
- Maher B., Poll Results. Look Who's Doping, „Nature” 2008, t. 452. <https://doi.org/10.1038/452674a>

Makara-Studzińska M., Wdowiak A., Problemy psychologiczne w niepłodności, [w:] M. Makara-Studzińska, G. Iwanowicz-Palus (red.), Psychologia w położnictwie i ginekologii, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.

Malendowicz P., Non-Anarchist Anarchisms and Anarchisms of Non-Anarchist Origin in Contemporary Political Thought, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2022, nr 75.
<https://doi.org/10.15804/athena.2022.75.04>

Manzocco R., Transhumanism. Engineering the Human Condition, Springer, Chichester 2019.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-04958-4>

Mazarakis J., The Grand Narratives of Democratic and Libertarian Transhumanism. A Lyotardian Approach to Transhumanist Politics, "Confero. Essays on Education, Philosophy and Politics" 2016, t. 4 (2). <https://doi.org/10.3384/confero.2001-4562.161217>

Mikołajczyk M., Niektóre pojęcia i słowa klucze teorii krytycznej, "Teoria Polityki" 2018, nr 2.

Minsky M.L., Why Freud Was the First Good AI Theorist, [w:] M. More, N. Vita-More (red.), The Transhumanist Reader, Wiley-Blackwell, Malden 2013. <https://doi.org/10.1002/9781118555927.ch16>

Mirkes R., Transhumanist Medicine. Can We Direct its Power to the Service of Human Dignity?, "The Linacre Quarterly" 2019, nr 86 (1). <https://doi.org/10.1177/0024363919838134>

Misztal D., Transhumanizm polityczny - przyszłość bez kryzysu?, "Hybris" 2018, nr 42.
<https://doi.org/10.18778/1689-4286.42.07>

More M., Transhumanism. Towards a Futurist Philosophy, „Extropy” 1990, nr 6.

Nawrot O., Zakres dopuszczalności ingerencji wobec ludzkiego genomu, [w:] A. Białek, M. Wróblewski (red.), Prawa człowieka a wyzwania bioetyczne związane z nowymi technologiami, Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, Warszawa 2018.

Nethe R.H., Transhumanism and Immortality, „Humanist” 2004, t. 64, nr 4.

Nowaczyk-Basińska K., Wizja nieśmiertelności Nikołaja Fiodorowa i współczesne projekty technologicznego uobecnienia po śmierci, „Kultura – Media – Teologia” 2017, nr 28.

Obdrzalek S., The Philosopher's Reward. Contemplation and Immortality in Plato's Dialogues, [w:] A. Long (red.), Immortality in Ancient Philosophy, Cambridge University Press, New York 2021.
<https://doi.org/10.1017/9781108935777.004>

Obrycka M., Niepełnosprawność w świetle najnowszych nurtów transhumanistycznych, „Niepełnosprawność i Rehabilitacja” 2022, nr 3.

Odorčák J., Scientific Immortalism and the Problematic Future of Technocentric Immortality, „Journal for the Study of Religions and Ideologies” 2020, t. 19, nr 55.

Olszewski B., Transhumanistyczna topografia podróży świadomości, [w:] A. Całek (red.), Perspektywy ponowoczesności, t. 10, Facta Ficta, Wrocław 2020.

Owczarek K., Mind uploading. Transhumanistyczna wizja umysłu, „Amor Fati” 2017, nr 1 (7).

Perliński J., Inżynieria komórkowa, klonowanie – szanse i zagrożenia dla medycyny XXI wieku, „Studia Elbląskie” 2006, nr 7.

- Ranisch R., Sorgner S.L., *Introducing Post- and Transhumanism*, [w:] R. Ranisch, S.L. Sorgner (red.), *Post- and Transhumanism. An Introduction*, Peter Lang, New York 2014. <https://doi.org/10.3726/978-3-653-05076-9>
- Rarot H., *Religia techniki Mikołaja Fiodorowa*, "Przegląd Filozoficzny - Nowa Seria" 2021, nr 2 (118). <https://doi.org/10.24425/pfns.2021.137375>
- Ratajczak M., *Wielość: produkcja wspólnotowości*, "Praktyka Teoretyczna" 2010, nr 1. Rose N., *The Politics of Life Itself*, "Theory, Culture and Society" 2001, t. 18. <https://doi.org/10.14746/prt.2010.1.11>
- Rose N., *Polityka życia samego*, tłum. A. Kowalczyk, M. Szlinder, "Praktyka Teoretyczna" 2011, nr 3. <https://doi.org/10.14746/prt.2011.3.8>
- Rubin G., *Thinking Sex. Notes for a Radical Theory of the Politics of Sexuality*, [w:] Culture, Society and Sexuality. A Reader, red. R. Parker, P. Aggleton, Routledge, London–New York 2007.
- Sattler S., *Cognitive Enhancement in Children by Using Prescription Drugs*, [w:] T. Burns, F. Gottschalk (red.), *Education in the Digital Age. Healthy and Happy Children*, OECD Publishing, Paris 2020.
- Schussler A., *Transhumanism as a New Techno-Religion and Personal Development. In the Framework of a Future Technological Spirituality*, „Journal for the Study of Religions and Ideologies” 2019, t. 18, nr 53.
- Sienkiewicz P., *Ontologia cyberprzestrzeni*, „Zeszyty Naukowe WWSI” 2015, nr 13, t. 9. <https://doi.org/10.5604/18998658.1154700>
- Smith W., Appelbaum P., *Two Models of Legalization of Psychedelic Substances*, "JAMA" 2022, t. 326 (8). <https://doi.org/10.1001/jama.2021.12481>
- Soniewicka M., *Transhumanizm. Kilka uwag na temat filozoficznych źródeł sporu o ideę biomedycznego ulepszenia moralnego*, "Ethics in Progress" 2015, t. 6, nr 1. <https://doi.org/10.14746/eip.2015.1.5>
- Sorgner S.L., *Nietzsche, the Overhuman, and Transhumanism*, „Journal of Evolution & Technology” 2008, t. 20, nr 1.
- Szczęch J., *Odpowiadając współczesności. Analityka biopolityki i biowładzy*, „Prace Etnograficzne” 2016, t. 44/2.
- Szymański K., *Czy od transhumanizmu można uciec?*, „Filozofuj!” 2017, nr 6 (18), <https://filozofuj.eu/kamil-szymanski-transhumanizmu-mozna-uciec/> dostęp: 22.05.2022 r.
- Szymański K., *Osobliwość Raymonda Kurzweila jako wizja dziejów*, „Hybris” 2019, nr 46. <https://doi.org/10.18778/1689-4286.46.04>
- Szymański K., *Transhumanizm - utopia czy ekstropia?*, "IDEA. Studia nad Strukturą i Rozwojem Pojęć Filozoficznych" 2015, nr 27. <https://doi.org/10.15290/idea.2015.27.09>
- Szymański K., *Transhumanizm*, "Kultura i Wartości" 2015, nr 13. <https://doi.org/10.17951/kw.2015.13.133>
- Thweatt-Bates J., *Artificial Wombs and Cyborg Births. Postgenderism and Theology*, [w:] R. Cole-Turner (red.), *Transhumanism and Transcendence: Christian Hope in an Age of Technological Enhancement*, Georgetown University Press, Washington 2011.
- Tomasiewicz M., *Biowładza – jej charakter i fundament filozoficzny*, „Pedagogika Katolicka” 2010, nr 7.

Trocha B., Transhumanizm i posthumanizm w literaturze fantastycznej w perspektywie kliszy kulturowej i futurologicznej spekulacji, „Rocznik Lubuski” 2016, nr 42 (2).

Turing A.M., Intelligent Machinery. A Heretical Theory, [w:] S. Shieber (red.), The Turing Test. Verbal Behavior as the Hallmark of Intelligence, Bradford Books, London 2004.

<https://doi.org/10.1093/oso/9780198250791.003.0018>

Tvorun-Dunn M., Acid Liberalism. Silicon Valley's Enlightened Technocrats, and the Legalization of Psychedelics, "International Journal of Drug Policy" 2022, t. 110.

<https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2022.103890>

Watson J., Crick F., Molecular Structure of Nucleic Acids, "Nature" 1953, nr 171 (4356).

<https://doi.org/10.1038/171737a0>

Wisman J., Smith J., Legitimizing Inequality. Fooling Most of the People All of the Time, "American Journal of Economics and Sociology" 2011, t. 70, nr 4. <https://doi.org/10.1111/j.1536-7150.2011.00795.x>

Wolbring G., Why NBIC? Why Human Performance Enhancement?, "European Journal of Social Sciences" 2008, t. 21, nr 1. <https://doi.org/10.1080/13511610802002189>

Zhang J., The Evolution of China's One-Child Policy and its Effects on Family Outcomes, "Journal of Economic Perspectives" 2017, t. 31, nr 1. <https://doi.org/10.1257/jep.31.1.141>

Zięba S., Status epistemologiczno-metodologiczny ekologii, „Kosmos” 2000, nr 1/2.

Źródła internetowe

Abolitionism (bioethics), Transhumanism Wiki,

[https://transhumanism.fandom.com/wiki/Abolitionism\(bioethics\)](https://transhumanism.fandom.com/wiki/Abolitionism(bioethics)) dostęp: 3.02.2022 r.

Albertus Magnus, https://www.chemeurope.com/en/encyclopedia/Albertus_Magnus.html#_note-2/ dostęp: 18.04.2023 r.

Alcor, <https://www.alcor.org/membership/#toggle-id-1> dostęp: 25.01.2022 r.

Best B., Cryonics – Frequently Asked Questions (FAQ), <https://benbest.com/cryonics/CryoFAQ.html> dostęp: 25.01.2022 r.

Bohlin R., Sociobiology: Evolution, Genes and Morality. A Christian Perspective, „Probe for Answers”, <https://probe.org/sociobiology-evolution-genes-and-morality/> dostęp: 7.01.2023.

Czy klonowanie ludzi będzie możliwe? Mamy do tego narzędzia i wiedzę,

<https://www.focus.pl/artykul/czy-klonowanie-ludzie-bedzie-mozliwe-mamy-do-tego-narzedzia-i-wiedze> dostęp: 9.07.2023 r.

Deleuze G., Postscriptum o społeczeństwach kontroli, <https://pl.anarchistlibraries.net/library/gilles-deleuze-postscriptum-o-spoleczenstwach-kontroli> dostęp: 23.03.2022 r.

Descartes R., Medytacje o pierwszej filozofii, tłum. M. Ajdukiewiczowa,

<https://sady.up.krakow.pl/fil.descartes.medytacje.htm> dostęp: 23.04.2023 r.

Doig M., A Rationalist Approach to Transhumanism and the Singularity, „Issues” 2012,

<http://www.issuesmagazine.com.au/article/issue-march-2012/rationalist-approach-transhumanism-and-singularity.html> dostęp: 16.04.2023 r.

Farmer F., The Story of Dolly, <https://askabiologist.asu.edu/content/story-dolly> dostęp: 9.07.2023 r.

Francis Bacon, Christian Transhumanist, <https://www.micahredding.com/blog/francis-bacon-christian-transhumanist/> dostęp: 21.04.2023 r.

Griffes M., David Pearce on Understanding Psychedelics, <https://forum.effectivealtruism.org/posts/oEDoC7nFH9tk835TN/link-david-pearce-on-understanding-psychedelics>, dostęp: 8.07.2023 r.

Grossman S., Reinforcing Effects of Electrical Brain Stimulation, <https://www.wireheading.com/brainstim/index.html> dostęp: 8.01.2023 r.

Hipertymia, [hasło w:] Słownik języka polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/szukaj/hipertymia.html> dostęp: 18.01.2023 r.

Hughes J., The Politics of Transhumanism. Version 2.0, <http://www.changesurfer.com/Acad/TranshumPolitics.htm> dostęp: 2.04.2023 r.

Keiper A., Darwin Among the Transhumanists, „The New Atlantis” 2015, <https://www.thenewatlantis.com/futurisms/darwin-among-transhumanists> dostęp: 9.05.2023 r.

Klećkowska E., Biosfera 2, czyli hipisi myślą o podboju kosmosu, <https://zwyklezycie.pl/2020/12/biosfera-2-czyli-hipisi-mysla-o-podboju-kosmosu>

Kudlatz A., Życie seksualne cyborga, <http://neurobot.art.pl/03/teksty/cyborg/cyborg.html> dostęp: 4.02.2022 r.

La Mettrie J.O. de, Człowiek-maszyna, tłum. S. Rudniański, <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/mettrie-czlowiek-maszyna.html> dostęp: 30.04.2023 r.

Mehaffey J., Amputee Pistorius Barred from Beijing Games, <https://www.reuters.com/article/us-athletics-pistorius-idUSL1418482020080114> dostęp: 28.06.2023 r.

More M., Principles of Extropy, <https://web.archive.org/web/20131015142449/http://extropy.org/principles.htm> dostęp: 27.01.2022 r.

Nadolski K., Marzenia o nieśmiertelności, 2018, <http://historicon.net/nauka/marzenia--o-niesmiertelnosci/> dostęp: 4.05.2023 r.

Ogińska H., Przyjemność. Od neuronauki do ergonomii emocji, „Formy” 2019, nr 0, <https://formy.xyz/artykul/przyjemnosc-od-neuronauki-do-ergonomii-emocji/> dostęp: 8.01.2023 r.

Osiński G., Transfer umysłu, <https://transhumanizm.edu.pl/?p=10761> dostęp: 16.05.2022 r.

Pearce D., The Abolitionist Project, <https://www.abolitionist.com/> dostęp: 8.01.2023 r.

Pearce D., The Good Drug Guide, <http://www.biopsychiatry.com/> dostęp: 8.01.2023 r.

Pearce D., The Hedonistic Imperative, <https://www.hedweb.com/hedethic/hedonist.htm>, dostęp: 3.02.2022 r.

Polityka transhumanistyczna – Transhumanist Politics, https://upwikipl.top/wiki/Transhumanist_politics#References dostęp: 23.05.2022 r.

Reinertz C., Legalize Nature. An Idea Worth Growing, <https://today.rtl.lu/your-luxembourg/opinion/a/2028034.html> dostęp: 8.07.2023 r.

Rifkin J., The Biotech Century, <http://thecslewis-studygroup.org/wp-content/uploads/2014/07/The-Biotech-Century.pdf> dostęp: 4.07.2023 r.

The Temptingly Transhuman Android of Albertus Magnus, 2015, <https://esoterx.com/2015/03/25/the-temptingly-transhuman-android-of-albertus-magnus/> dostęp: 18.04.2023 r.

Thoricatha W., What is the Meaning of Psychedelic? Different Terms for Entheogens and What They Mean, <https://psychedelictimes.com/what-is-the-meaning-of-psychedelic-the-difference-between-psychedelics-hallucinogens-and-entheogens/> dostęp: 8.07.2023 r.

A Time Machine, 2013, <https://www.futilitycloset.com/2013/04/10/a-time-machine/> dostęp: 4.05.2023 r.

Transhumanism, [w:] Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/topic/transhumanism> dostęp: 8.01.2022 r.

Transhumanist FAQ, Humanity+, <http://humanityplus.org/philosophy/transhumanist-faq/> dostęp: 8.01.2022 r.

Umoh R., Meet the Robot that's Hiring Humans for some of the World's Biggest Corporations, <https://www.cNBC.com/2018/04/20/this-robot-hires-humans-for-some-major-corporations.html> dostęp: 2.07.2023 r.

U.S. Life Expectancy 1950–2022, <https://www.macrotrends.net/countries/USA/united-states/life-expectancy> dostęp: 1.11.2022 r.

Weiner J., Cyborg Athletes? Bionic Olympics? High-Tech Prosthetics Case Raises the Prospect of a Potential Sci-Fi Sports World, <https://www.minnpost.com/politics-policy/2008/01/cyborg-athletes-bionic-olympics-high-tech-prosthetics-case-raises-prospect-p/> dostęp: 28.06.2023 r.

Whitney D., Salvation through Science? Bacon's New Atlantis and Transhumanism, „Voegelin View” 2018, https://voegelinview.com/salvation-science-bacons-new-atlantis-transhumanism/#_edn16 dostęp: 21.04.2023 r.